

Biblioteca ASTRA,
Corpul B

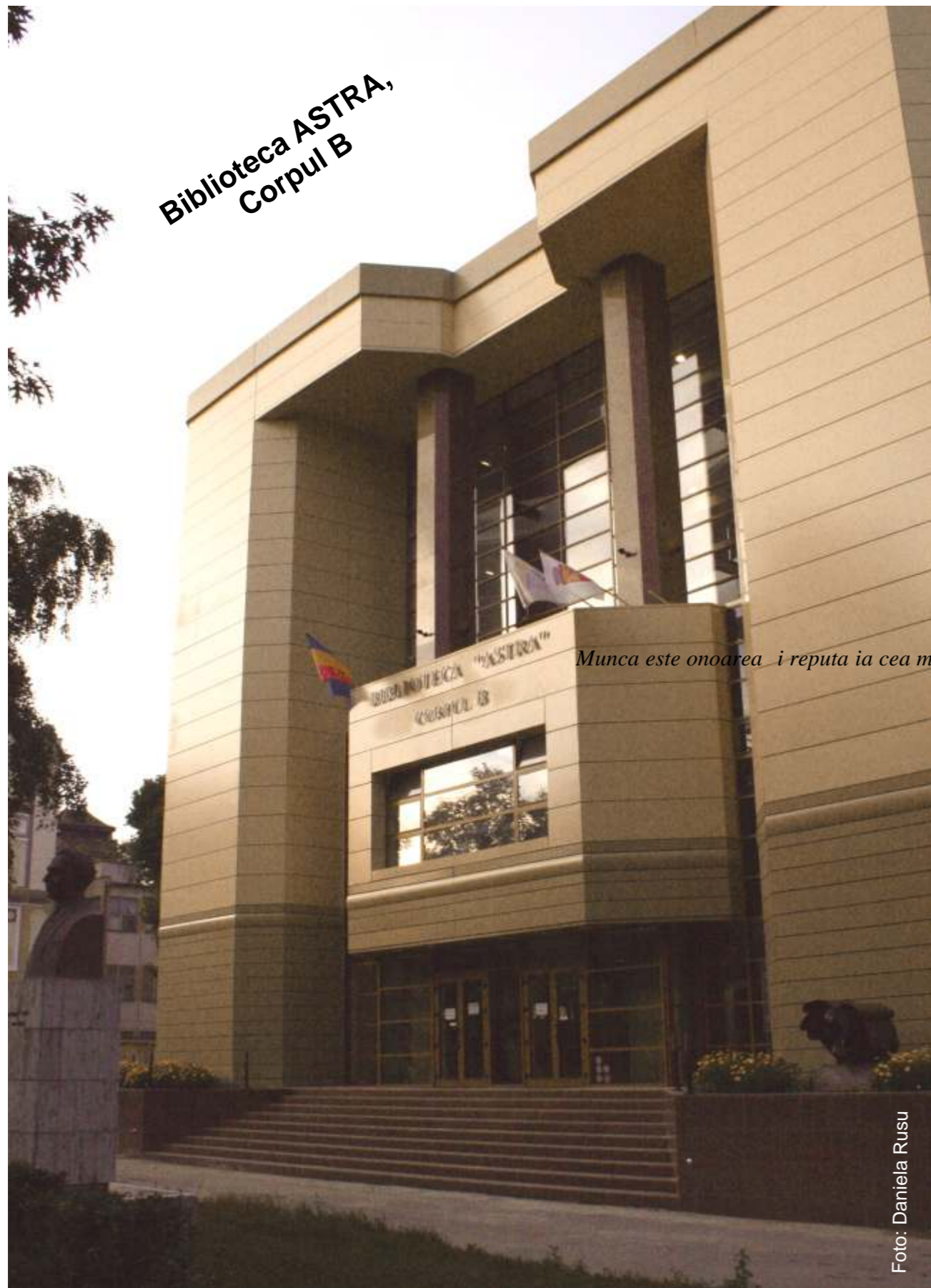

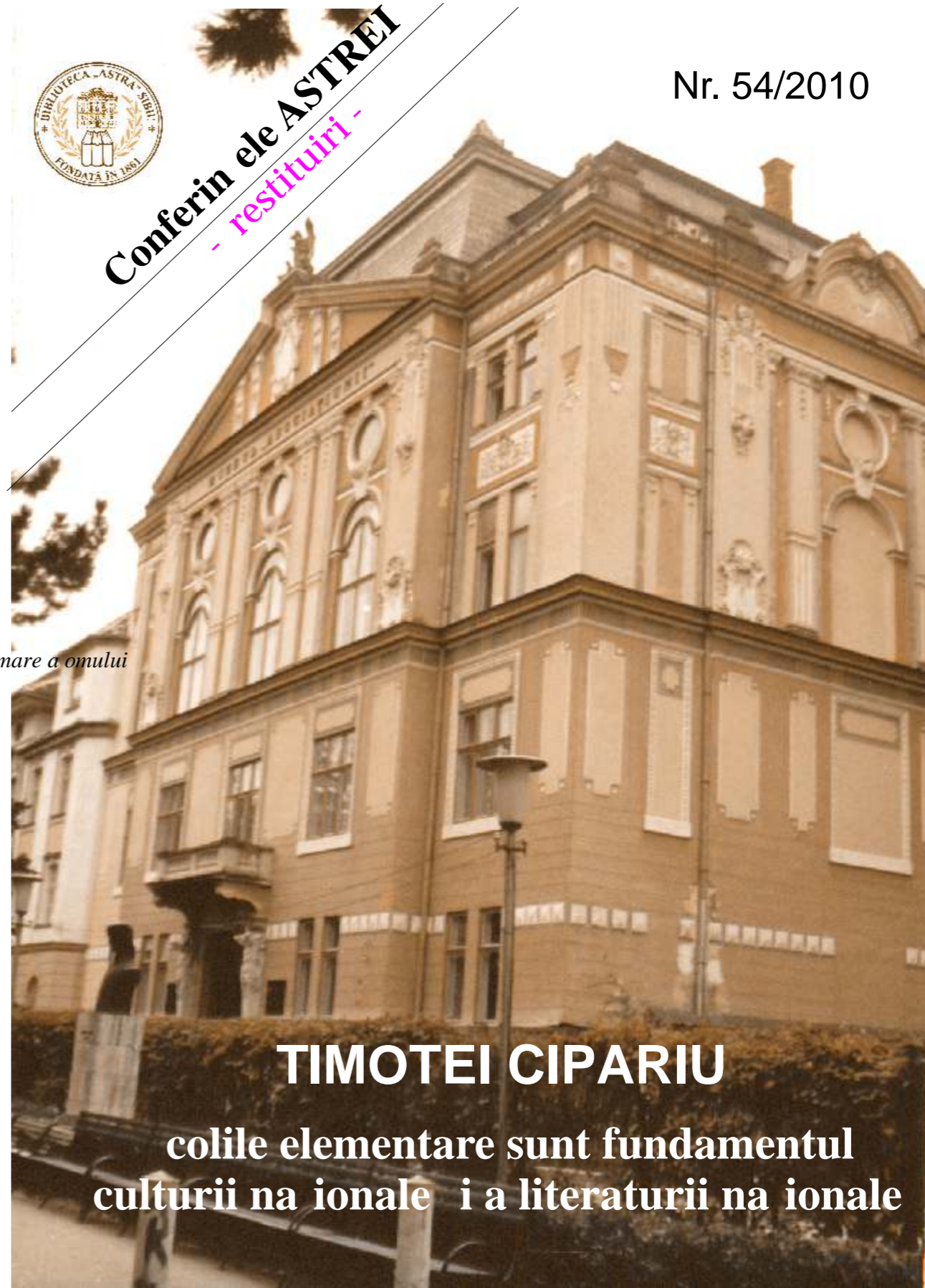
Foto: Daniela Rusu

Munca este onoarea și renumele cea mai mare a omului

Conferințele ASTREI
- restituiri -

Nr. 54/2010

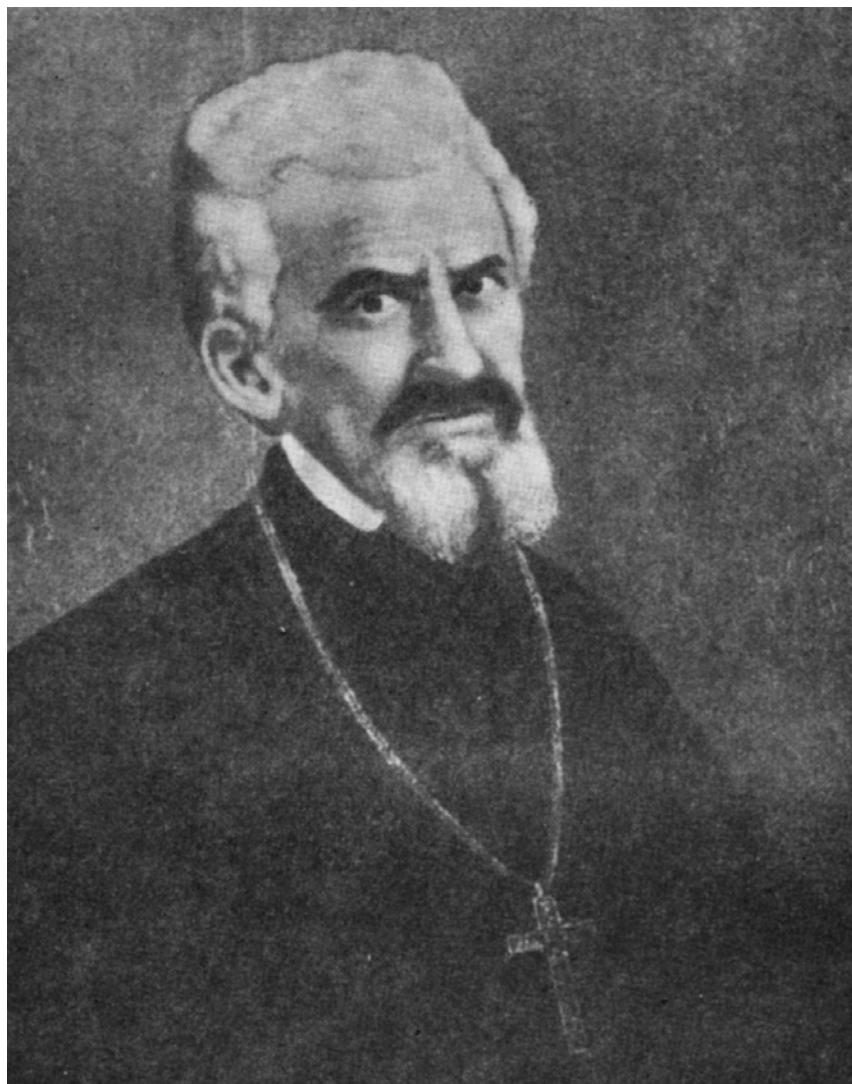
TIMOTEI CIPARIU

colile elementare sunt fundamentul
culturii naționale și a literaturii naționale

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

**Conferințe restituite:
TIMOTEI CIPARIU:**

*Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și
a literaturii naționale*

Timotei Cipariu
1805-1887

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Gabriela **Hașegan**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

**CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU**

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)

Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio</i>
	<i>Deum esse</i> (nr. 24)
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul</i>
	<i>globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>
	(nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât</i>
	<i>pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci</i>
	<i>numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul,</i>
	<i>dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui:</i>
	<i>cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe,</i>
	<i>ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune</i>
	<i>spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase</i>
	<i>întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta,</i>
	<i>în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea</i>
	<i>altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...))»</i>
	(nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care</i>
	<i>tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și</i>
	<i>constituționale”</i> (nr. 37)
George Barițiu, Iacob	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si</i>
Bologa	<i>industri'a, nu are dreptu a se numerá intre poporale</i>
	<i>civilisate”</i> (nr. 38)
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea</i>
	<i>unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>
	(nr. 39)

Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i> (nr. 40)
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu Iacob Bologa	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i> (nr. 41) <i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va fericii pe poporul român</i> (nr. 42)
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu Iacob Bologa	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i> (nr. 43) <i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i> (nr. 44)
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i> (nr. 45)
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889</i> (nr. 46)
Antonie Plămădeală Iacob Bologa	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i> (nr. 47) <i>Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor</i> (nr. 48)
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i> (nr. 49)
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în rolul emancipării femeii și educația copiilor</i> (nr. 50)
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i> (nr. 51)
Ștefan Pascu Andrei Șaguna	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i> (nr. 52) <i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i> (nr. 53)
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i> (nr. 54)

TIMOTEI CIPARIU

Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale *

A.

Cuventu de deschidere a Dlui V. presiedinte

T. Cipariu.

Domniloru si Fratiloru! Stralucita Adunare!

In momentulu, in carele cá VPresiedinte am onore a deschide adunarea generale a Asociatiunei nostre, in ainte de tote nu potiu se nu atingu acea momentosa impregiurare a tempului presente, carea ne lipsí de presenti'a, nu numai a prea veneratiloru nostri pastori spirituali, cí si de a atâtoru fili alesi ai natiunei, pre carii cu atât'a sete doriámu, cá sei vedemu aici in midiuloculu nostru.

Impregiurare momentosa, nu numai pentru natiunea sî patri'a nostra, ci cutezu a dîce, chiaru si pentru totu imperiulu, a carui'a consolidare afora de

-
- * Protocolulu Adunarei generalí a Asociatiunei Transilvane pentru Literatur'a romana si Cultur'a Poporului Romanu, tienuta în 7 si 8 Septembre s.n 1863 în Opidulu Blasiu, în Actele privitoare la Urdirea si infiintiarea Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a romana, si cultura poporului romanu, Sibiu, 1863, p. 31-36
 - * Textul respectă ortografia vremii.
 - * Titlul aparține editorului

6 *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

tota indoiel'ă depende dela conlucrarea solida a toturor natiuniloru si a toturor tieriloru. – carele numai asia pote se sustè cu potere, gloria si buna stare, deca toti factorii acestui imperiu se intrunescu intru unu cugetu si unu spiritu, deca toti suntu resoluti inca si cu sacrificia a delaturá tote impiedementele, cari lea nascutu si lea nutritu imparechiarea, egoismulu, interesulu particulariu, nu numai alu individuiloru, dar' si alu casteloru, - deca filii patriei nu-si voru pregetá asi intorce tote poterile mentei si anemei spre acelu scopu inaltu, care nece una data nu pote se desparia dein aintea ochiloru fiacarui bunu cetatianu, salutea comunea patriei.

Impregiurare momentosa, carea ne apromite unu venitoriu mai ferice, un'a sorte mai multiumitoria pentru toti, si una stare mai favoritoria culturei si literaturei poporaloru. Pentru că prosperarea acestoru doua elemente atâtu de nobili, atâtu maretie, nu se pote realisá nece cumu, de câtu intru una patria, in care securitatea publica in afora si in la-intru stà pre basi atâtu de solide, câtu nece armele inamiciloru nu o pote scuturá, nece reu'a volientia a intrigantiloru nu o pote conturbá, - in care starea materiale a cetatianiloru nu numai e de ajunsu spre a multiemí tote lipsele publice si private, ci si pentru cele, ce trecu preste necesitatile susistentiei de tote d'ilele.

Filii natiunei nostre, partea cea mai alesa, suntu ocupati in resolvirea unoru cestiuni vitali, atâtu de importanti pentru acestu venitoriu, pentru acesta sorte, si pentru acea stare, ce o astepta patri'a nostra, - câtu, bene cumpanindu inaltele oficia, ce le avemu atâtu catrà patrie, câtu si catrà problemele Asociatiunei, nece unu minutu nu ne liertatu a ne indoi, cumu câ eli sia cunoscutu pre deplenu importanti'a misiunei loru, - si sum convinsu, că cu multa parere de reu absenteza astadi dela acesta solenitate natiunale, la carea aveau se concurrea dein tote anghiurele romanimei.

Inse acelu spiretu nobile si nepregiatatoriu, carei insufletiesce pre densii in ostenelele loru, - de acea totu nu va lipsi nece intru acesta adunare, pentru ca elu este spiretulu natiunei intregi, nu numai spiritulu particulariloru, - pentru ca zelului ce porta pre totu romanulu in aceste dfile extraordinarie in istori'a romaniloru transilvani catra eluptarea la una stare demna de pusetiunea natiune, e spiritu generale nu particulare, spiretu intru tota valoare cuventului: spiritu natiunale.

Dar' nece pote se fia almentrea, Domniloru, pentru ca numai dela unu atare spiretu, natiunale, se potu spera rezultale demne de pusetiunea natiunale; carele, deca inca nu suntu realizate pentru natiunea nostra, dar' avemu firma convictiune, ca nesmentitu se voru realiza, pentru ca trebuie se se realizeze, pentru ca nu se mai potu nega, nece se mai potu amenaa, fora de a se compromite in-aintea lunei toti, cari aru mai cuteza se se incerce a impiedeca acele rezultate.

In aste impregiurari, Domniloru, in carile politic'a dfilei absorbe mai tote poterile intelectuali ale natiunei, nu ar' fi mirare, deca natiunea nu ar' fi potutu face acelu progresu, si totu progresulu, in cultura si literatur'a natiunale, catu s'ar' pote pre dereptu cere in tempore si cercustari ordinarie si mai normali; cu tote astea, Domniloru, avemu deplena mangaiare, ca filii natiunei nostre si intru acestu respectu, totu au pasitu si pasiescu inainte fora pregiatare. Institutele literaria dein anu in anu se immultiescu; cele ce se afla mai de multu, de ce mai multu se inzestreza cu mai multe midiloce pentru invetiamentu; tinerimea scolastica se immultiesce, si devene mai numerosa pre anu ce merge. Cartile pentru institutiunea publica se totu mai adaugu; si pre lenga cele scolastece, avemu placerea de a saluta si de cele de alta natura.

Sentimu inse, Domniloru, si cauta se sentimu si se marturisimu, ca mai multu s'aru pote face, de catu se face, si ca mai pucinu se face, de catu

8 Conferințele Bibliotecii ASTRA

suntemu detori a face, atât în respectul scoleloru cât și în alu literaturii. Se nu ne amagimu, Domniloru. Nece de cumu se nu ne amagimu. Că-ce nu e lucru mai periculosu, de cât a și închide ochii în dîu'a mare, că se nu vedea sorele. Scolele nostre elementarie suntu în starea cea mai deplorabile, și ceru imperiosè dela natiune, că se se descepte un'a data dein acelu somnu ucidiatoriu de omu, dein acea nepasare infioratoria, cu carea se porta catră cea mai cruda parte a natiunii, lasanduo în cea mai profunda întunecime și neingriginduse de redicarea ei dein acestu întunerecu rusinatoriu.

Cu dorere este a marturisi sî a combate atari scaderi în cultur'a natiunale, - ci Domniloru, a venitu tempulu, candu aste scaderi nu se mai potu suferi, retacé și ascunde. A venitu tempulu, că natiunea se numai suferia acesta rusinare în aintea lui Ddieu și a omeniloru. Almentrea, Domniloru, natiunea romana nu va poté se se elupte la cea stare sociale în ordinea poporaloru civilisate carea se cuvene ei. Almentrea, Domniloru, cele 12 sute de milie de suflete ale nostre, nu numai în averile materiali, ci și în cele intelectuali, voru remané totu mai pucine, de câtu cele 2 sute de milie ale altei natiuni cunoscute dein patria.

Scoalele elementarie, asia se credeti Domnialoru, suntu fundamentulu culturii natiunale, și a literaturii natiunale. Almentrea nu se pote.

Asociatiunea romana transilvana e chiamata spre înaintarea acestui scopu; ea e detoria a face acest'a dein tote poterile și cu totu de adinsulu. Asociatiunea inse nu numai că corpu, ci și cá individui, și inca mai multu cá individui, de câtu cá corporatiune. Cá corporatiune, prea bene se scie, că pana acumu nu despune, de câtu despre prea modeste media de operatiune, dein cari nu se pote ajunge nece a 1000 parte dein cele, ce ne suntu de lipsa pentru scopulu acestei societati.

Inse cá individui, potemu face prea multu, Domniloru, fia care in sfer'a sa, in pregiurulu seu, indemnandu, ajutorindu, chiaru si sacrificandu, cum se cade se facemu cá buni patrioti si buni romani.

Pentru cá detorinti'a nostra cá membrii asociatiunei, nece de cumu, dupa a mea convictiune, nu se reduce numai la atât'a cá se numeramu tacs'a anuale, - nu Domniloru, ci detorinti'a principale a nostra a fia-carui e, cá fia-care dein noi si in parte se conlucràmú la acelu scopu, la care asociatiunea e chiamata a conlucrá in comune. Si asia ne vomu impleni si oficia-le nostre si dorentiele natiunei.

De altmentrea oficialii Asociatiunei-si voru face reporturile sale despre afacerile ei in anulu decursu dela adunarea generale dein Brasiovu pana astadi. Dein carele, apoi stralucit'a adunare va fi in stare de a cunosce pre deplenu statulu presente alu Asociatiunei.

Dupa care amu onore a dechiará adunarea de deschisa.